CLG do Chách

Meánleibhéal 2 (B2)

A: MACHNAMH

Beidh tú ag féachaint ar ball ar mhír faoi chomórtas idirnáisiúnta paraliathróide talún (*Parafloorball*), ina mbeidh imreoirí ó Chumann Lúthchleas Gael do Chách (*GAA for All*) ag glacadh páirte. Bí ag obair leis an duine in aice leat agus pléigí na ceisteanna thíos le chéile.

1. An féidir libh na cluichí Gaelacha ar fad a ainmniú?
2. An dtaitníonn na cluichí sin leat? Cén fáth?
3. Cén tábhacht a bhaineann leis an gCumann Lúthchleas Gael, dar leat?
4. Cad atá i gceist le *GAA for All* nó Cumann Lúthchleas Gael do Chách, dar leat?
5. Cén cineál spóirt í an iománaíocht / camógaíocht cathaoireacha rothaí, dar leat?

B: FOCLÓIR

1. Beidh na focail thíos le cloisteáil sa mhír ar ball. An féidir leat na leaganacha Gaeilge a aimsiú anois sula bhféachfaidh tú ar an mír? Bain úsáid as www.focloir.ie chun cuidiú leat, más gá.

a) *tournament*	
b) *20*	
c) *achievement*	
d) *overseas*	
e) *ice hockey*	
f) *goal*	
g) *hurley*	
h) *over a period of three days*	
i) *spirit, enthusiasm*	
j) *disability*	

2. Féach ar an mír den chéad uair agus aimsigh na focail thuas inti. An raibh na focail chéanna agat féin? ____

3. Scríobh ainmneacha na gcúigí sna spásanna agus meaitseáil na bratacha leis na cúigí cuí.

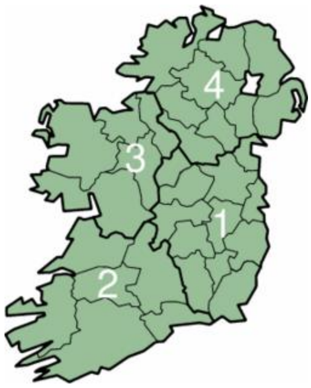

1. Cúige ____________
2. Cúige ____________
3. Cúige ____________
4. Cúige ____________

4. Cén Ghaeilge atá ar na tíortha thíos?

USA	*Switzerland*	*The Czech Republic*
Sweden	*Belgium*	*The Netherlands*

C: TUISCINT

Bí ag obair leis an duine in aice leat. Freagraígí na ceisteanna thíos le chéile:

1. Cad é an mórchomórtas a bheidh ar siúl san Ollainn?

2. Cén fhoireann a bheidh ag dul ann ó Éirinn?

3. Cén fáth a ndeir Gearóid Mac Conmara go bhfuil an comórtas seo speisialta?

4. Conas a dhéanfá cur síos ar an gcluiche paraliathróide talún?

5. Cén fhad a mhairfidh an mórchomórtas?

6. Cad a deir Tanya Roberts Browne faoin bhfoireann?

D: FEASACHT TEANGA

1: Cruinneas gramadaí (Na tíortha)

a) An ainmfhocail bhaininscneacha nó fhirinscneacha iad na tíortha **den chuid is mó**? 'An Ghearmáin' mar shampla!

____

b) Líon na bearnaí anois leis an bhfoirm cheart de gach tír sa tuiseal ginideach uatha.

Itheann muintir _______________ (an Fhrainc) a lán cáise.
Ar bhlais tú sceallóga prátaí _______________ (an Bheilg) riamh?
Is breá leis an bhfear sin Stócólm _______________ (an tSualainn).
Beidh an fhoireann ag dul chun _______________ (an Ollainn).
Ní thaitníonn bia _______________ (an Spáinn) liom.
Tá clú agus cáil ar chluichí Gaelacha _______________ (Éire) ar fud an domhain.
Bhí foireann _______________ (an Eilvéis) ag imirt in aghaidh _______________ (an Iodáil).
Tá tírdhreach _______________ (an Iorua) go hálainn ar fad.
Tá misneach ag uachtarán _______________ (an Úcráin).

2: Cruinneas gramadaí (An tuiseal gairmeach)

Bí ag obair leis an duine in aice leat agus féachaigí ar na samplaí thíos den tuiseal gairmeach. Pléigí na ceisteanna le chéile ansin.

a chairde **a chréatúr** **a Sheáin** **a Shiobhán**

a) Cathain a úsáidtear an tuiseal gairmeach?

b) Cad iad na hathruithe a chuirtear i bhfeidhm ar ainmfhocail sa tuiseal gairmeach? Bainigí úsáid as na samplaí sa tábla chun na rialacha a léiriú. Tá an chéad cheann déanta.

a c**h**airde	cuirtear 'a' + séimhiú ar ainmfhocail san iolra. Má chríochnaíonn ainmfhocail ar chonsan caol san iolra, áfach, cuirtear 'a' le foirm an ainmnigh: a fheara.
a chréatúr	
a Sheáin	
a Shiobhán	

E: CUMARSÁID

1: Scríobh

Bígí ag obair i ngrúpaí agus tugaigí faoi na tascanna thíos le chéile.

Céim 1

Beidh tuairisc le déanamh agaibh ar TG4 ar ball beag, ag cur síos ar an mórchomórtas paraliathróide talún a bheidh ar siúl san Ollainn go luath. Ní bheidh ach 40 soicind agaibh ar an aer, áfach, agus dá bhrí sin beidh oraibh script níos giorra a scríobh (achoimre na míre). Scríobhaigí an script le chéile anois agus bígí cinnte na pointí is tábhachtaí a lua.

Céim 2

Cumaigí ceannlíne don tuairisc.

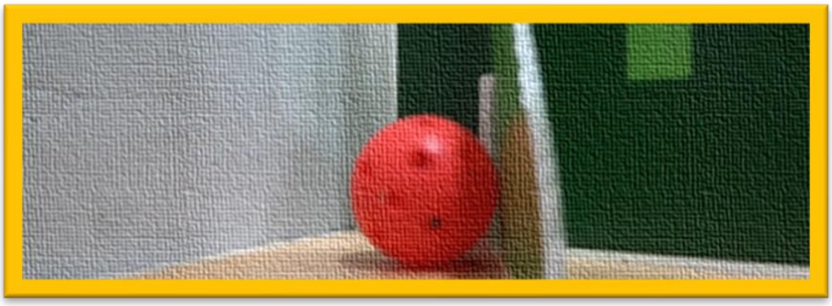

2: Caint

Céim 1

Roghnaígí duine amháin ón ngrúpa chun an tuairisc a léamh amach mar a bheadh láithreoir TG4 ann. Déanaigí taifead ar an tuairisc ar ghuthán póca. Scríobhaigí ceannlíne bhur dtuairisce ar an gclár agus cuirigí an taifead ar siúl don rang iomlán.

Céim 2

Pléigí na ceisteanna seo a leanas leis na daoine sa ghrúpa.

- ✓ Cén tábhacht a bhaineann leis an CLG do Chách, i do thuairim?
- ✓ An aontaíonn tú gur eagraíocht ionchuimsitheach an Cumann Lúthchleas Gael?
- ✓ An gceapann tú gur tír ionchuimsitheach í Éire, den chuid is mó?

AN SCRIPT

Ruairí Mac Con Iomaire
Cluichí Gaelacha ar dtús tráthnóna, a chairde, agus tá foireann Iomána Cathaoir Rotha[1] na hÉireann ar a mbealach chun na hOllainne faoi láthair, an gcreidfeá? Áit a nglacfaidh siadsan páirt amárach i mórchomórtas idirnáisiúnta liathróide talún nó *Parafloorball*, mar a thugtar air. Cluiche idirnáisiúnta cathaoir rotha[2] atá ann, atá an-chosúil go deo leis an gcód cathaoir rotha[3] den iomáint agus den chamógaíocht atá againn sa tír seo.

Scór imreoirí ó cheithre chúige na tíre seo atá ag tabhairt aghaidh ar an Ollainn faoi láthair do mhórchomórtas idirnáisiúnta an *Parafloorball*. Agus imreoirí a bhíonn go hiondúil ag coraíocht in aghaidh a chéile dá bhfoirne réigiúnacha féin, anois tagtha le chéile faoi bhrat na hÉireann, féachaint gaisce a dhéanamh thar toinn.

Gearóid Mac Conmara, Coiste Náisiúnta 'GAA for All'
Is ócáid ana-speisialta[4] í mar ní bhíonn imreoirí Éireann ábalta a bheith ag imirt le haghaidh na tíre go minic agus seo ócáid ana-speisialta do na himreoirí seo. Seo an tríú huair go bhfuilimid ag tógáil páirt sa chomórtas seo agus beimid ag imirt in aghaidh sé thír eile – *USA*, *Switzerland*, *Czech Republic*, *Sweden*, *Belgium* agus *Netherlands*. Agus tá na himreoirí ag traenáil le mí anuas agus tá siad ag éirí níos eolaí faoin gcluiche.

Ruairí Mac Con Iomaire
Seisear a bhíonn ar an bhfoireann – cúl báire agus cúigear eile amuigh – beagán cosúil le haca oighir i halla; agus an cúl scoite amach ó chúl na cúirte nó gur féidir dul timpeall air. Agus balla teorann beag ar an gcúirt a choinníonn an liathróid san imirt.

Gearóid Mac Conmara, Coiste Náisiúnta 'GAA for All'
An dá dhifríocht is mó ná an bata imeartha – tá sé i bhfad níos faide ná an camán a úsáideann siad sa bhaile. Agus an cúl – tá sé i bhfad níos caoile, *narrow*, ná an cúl a bhíonn siad ag úsáid in iománaíocht / camógaíocht (cathaoireacha) rothaí.

Ruairí Mac Con Iomaire
Beidh ocht gcluiche ag foireann na hÉireann thall, thar thréimhse trí lá ón Déardaoin go Satharn agus súil acu a gcuid scileanna agus a ndíocas a léiriú don domhan mór.

Tanya Roberts Browne, Cathaoirleach 'GAA for All'
Tá mé chomh bródúil as an bhfoireann[5] seo – tá an scil agus an paisean atá acu dochreidte, agus tá an deis iontach acu imirt go hidirnáisiúnta – seo bród, seo *GAA for All*.

Gearóid Mac Conmara, Coiste Náisiúnta 'GAA for All'
Tá Cumann Lúthchleas Gael ag cur chun cinn go minic go bhfuil páirt ag gach duine sa Chumann Lúthchleas Gael – cumas nó míchumas.

---

[1] *Iománaíocht agus Camógaíocht Cathaoireacha Rothaí* an teideal Oifigiúil
[2] cluiche idirnáisiúnta cathaoireacha rothaí a scríobhtar sa Chaighdeán Oifigiúil
[3] cód cathaoireacha rothaí a scríobhtar sa Chaighdeán Oifigiúil
[4] an-speisialta a scríobhtar sa Chaighdeán Oifigiúil
[5] *bródúil don fhoireann* a dúradh

NÓTAÍ & FREAGRAÍ

A: MACHNAMH

Cleachtadh gearr cainte é seo chun tús a chur le rang bríomhar ina mbeidh na foghlaimeoirí ag féachaint ar mhír nuachta, ag déanamh cleachtaí cluastuisceana agus ag comhrá faoi thopaic a bhaineann leis an mír ansin. Tabhair tamall do na foghlaimeoirí na ceisteanna a phlé ina mbeirteanna ar dtús sula bpléifidh tusa na ceisteanna leis an rang iomlán.

B: FOCLÓIR

1. Freagraí:

tournament	*mórchomórtas (nó ilchomórtas)*
20	*scór*
achievement	*gaisce*
overseas	*thar toinn*
ice hockey	*haca oighir*
goal	*cúl*
hurley	*camán*
over a period of three days	*thar thréimhse trí lá*
spirit, enthusiasm	*díocas*
disability	*míchumas*

2. Déan plé ar na focail a bhí acu féin. B'fhéidir go raibh leagan eile de na focail acu.
3. Freagraí:

4. Freagraí:

USA	*Switzerland*	*The Czech Republic*
Na Stáit Aontaithe	An Eilvéis	Poblacht na Seice
Sweden	*Belgium*	*The Netherlands*
An tSualainn	An Bheilg	An Ísiltír / An Ollainn

C: TUISCINT

Féach ar an script.

D: FEASACHT TEANGA

1: Cruinneas gramadaí (Na tíortha)

a) Bíonn na tíortha baininscneach de ghnáth.
b) Freagraí:

Itheann muintir **na Fraince** a lán cáise.
Ar bhlais tú sceallóga prátaí **na Beilge** riamh?
Is breá leis an bhfear sin Stócólm **na Sualainne**.
Beidh an fhoireann ag dul chun **na hOllainne**.
Ní thaitníonn bia **na Spáinne** liom.
Tá clú agus cáil ar chluichí Gaelacha **na hÉireann** ar fud an domhain.
Bhí foireann **na hEilvéise** ag imirt in aghaidh **na hIodáile**.
Tá tírdhreach **na hIorua** go hálainn ar fad.
Tá misneach ag uachtarán **na hÚcráine**.

2: Cruinneas gramadaí (An tuiseal gairmeach)

a) Úsáidtear an tuiseal gairmeach nuair a bhíonn muid ag caint le daoine.
b) Freagraí:

a chairde, a mhúinteoirí, a fheara	cuirtear 'a' + séimhiú ar ainmfhocail san iolra. Má chríochnaíonn ainmfhocail ar chonsan caol san iolra, áfach, cuirtear 'a' le foirm an ainmnigh: a fheara.
a chréatúr, a phobal	cuirtear 'a' + séimhiú ar ainmneacha ceana agus ar chnuasainmneacha, ní dhéantar aon athrú eile.
a Sheáin, a Chathail	cuirtear 'a' + séimhiú ar ainmneacha fear agus caolaítear iadsan atá sa chéad díochlaonadh (sin an chuid is mó d'ainmneacha fear).
a Shiobhán, a Aisling	cuirtear 'a' + séimhiú nuair is féidir ar ainmneacha ban, ní dhéantar aon athrú eile.

E. CUMARSÁID

1: Scríobh

Céim 1

Caithfidh siad script ghearr a scríobh bunaithe ar an mír.

Céim 2

Caithfidh siad ceannlíne a chumadh.

2: Caint

Céim 1

Iarr orthu an script a scríobh siad a léamh amach ar nós láithreoir TG4 agus é a thaifeadadh ar ghuthán póca. Caithfidh siad ansin an ceannlíne a scríobh ar an gclár agus an taifead a sheinm don rang iomlán.

Céim 2

Tabhair deis do na foghlaimeoirí na ceisteanna a phlé sna grúpaí ar dtús, sula bpléifidh tusa leis an rang iomlán iad.